

De agrarische sector in Anloo omstreeks 1950 (2)

In de jaren vijftig waren er in Anloo 38 gezinnen die hun inkomen geheel of gedeeltelijk uit de landbouw verkregen. Van het agrarisch bestaan in die tijd geeft Albert Okken een beschrijving, voornamelijk gebaseerd op eigen herinneringen. In het eerste deel kwam de inrichting van de gebouwen aan bod, in dit deel de melkveehouderij.

Figuur 1. Familie Regien (Lunsenhof 7), moeder Trudao, dochter Hillie en een buurjongetje (?) laten de koeien uit.

Melkveehouderij

Zoals in de inleiding aangegeven, kwam het inkomen voornamelijk uit de melkveehouderij. Een gemiddeld bedrijf had in die jaren ongeveer 10 à 15 melkkoeien .

Verder was er nog het jongvee, voornamelijk voor vervanging van de eigen veestapel. Er werd ook toen al geselecteerd op melkproductie van de moeder en de stier.

Het overtollig vrouwelijk vee werd meestal eerst zelf opgefokt en vervolgens verkocht voor de slacht of als gebruiksvee. De stiertjes werden na ca. één week verkocht voor de slacht.

Enkele boeren gingen zelf met het vee naar de markt in Groningen en Assen of naar de jaarmarkten in Rolde en Zuidlaren. Een grote veemarkt was toen de najaarsmarkt in Assen. Deze werd gehouden op de eerste donderdag van november.

Veel vee werd echter verkocht aan handelaren zoals 'Jeude Cohen' (deze Joodse koopman werkte

samen met Albert Rademaker uit Annen), Vorenkamp uit Zuidlaren en Jan Koers uit Anloo. Een bekende kalverkoopman was Hendrik Nijborg uit Annen (meestal Hendrik Olfie genoemd). Ook werden er veel kalveren geleverd aan 'Drentex'. Dit was een coöperatieve aankoopvereniging en slachterij van rundvee en varkens, gevestigd te Assen.

De melk werd door alle boeren geleverd aan de coöperatieve zuivelfabriek en korenmalerij 'De Eensgezindheid' te Anloo. Ook de melk van de boeren uit Annen, Gasteren, Schipborg en een gedeelte van Schuilingsoord ging hier naar toe. De melk werd 1x per dag ('s zomers 2x per dag) opgehaald door een melkrijder.

Het vee

Er werden uitsluitend zwartbonte koeien gehouden. Deze waren gefokt met een dubbel doel: geschikt voor melk- en vleesproductie. De koeien waren zwaarder en kleiner dan de huidige zwartbonte koeien.

Figuur 2. De meelwaogen van de fabriek met pongen (zakken met meel/graan) op weg naar Schipborg.

Er bestonden al een tweetal stamboeken nl. het Nederlands Rundvee Stamboek (N.R.S) en het

Fries Rundvee Stamboek (F.R.S.). Slechts enkele boeren in Anloo deden aan de stamboekfokkerij. De gemiddelde melkproductie lag in die jaren rond 3500 liter melk per jaar per koe. Met een vetgehalte van krap 4% . Nu is dat ca. 8000 liter met 4,35% vet.

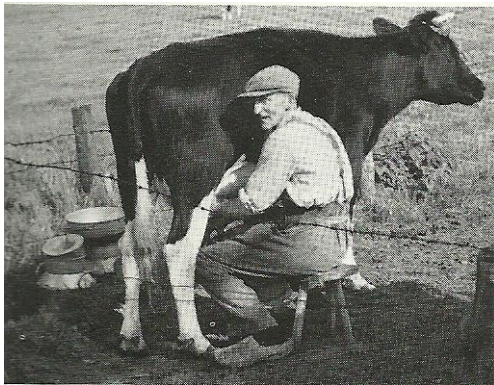

Figuur 3. Albert Jan Lammers laad een tankauto met melk. Deze melk wordt vervoerd naar Sterovita in Dordrecht waar de melk consumptie klaar wordt gemaakt voor het Amerikaanse leger in Duitsland.

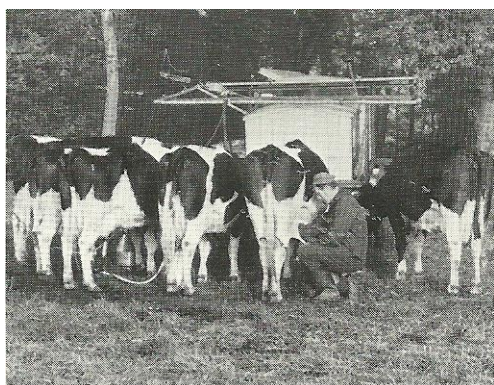
Het voer

In de zomermaanden van mei t/m september werd het vee in de weide gehouden.

Er werd vrijwel niets bijgevoerd. Wel werden er lijnkoeken gebruikt, uitsluitend om de koeien te lokken.

Figuur 4. Basjan Hollander onder de koe.

Figuur 5. Herman Bruins melkt al machinaal.

In de winterperiode kregen de koeien en het jongvee de navolgende *ruwvoeder* producten: hooi, haverstro, stoppelknollen, spurrie (een soort

groenvoer), bietenblad, voederbieten en kuilproducten. Alle ruwvoerders werden zelf verbouwd en bewaard.

In de beschrijving over de werkzaamheden in het bedrijf ga ik nader op de ruwvoerders in.

Krachtvoer bestond uit rogge en havermeel (meestal gemengd) en aanvullend werden meestal lijnkoeken gevoerd. Deze lijnkoeken werden gefabriceerd door fa. Roelfsema en door de Coöperatieve Landbouwbank te Meppel en geleverd door de zuivelfabriek en korenmaalderij te Anloo. In de lijnkoeken zaten lijnmeel (gemalen vlaszaad), sojameel en andere producten verwerkt. Naar gelang van het eiwitgehalte van het product werd er gesproken over A, B of C koeken. Verder kon men ook nog andere, niet samengestelde krachtvoerders, bij de fabriek verkrijgen zoals: bonenmeel, sojaschroot (eiwitrijk) en maïsmeel. Van welke fabrikant de lijnkoeken kwamen, was de keuze van de boer. Een aankoopoverweging werd mede bepaald door de coöperatieve instelling van de boer. Ook werd er sterk gekeken naar welk merk de buurman-boer voerde. Zo ging het verhaal dat boer Bonder in Gasteren bepaalde, wat de andere boeren in Gasteren kochten. Bonder was namelijk de eerste boer (hij woonde vooraan) in Gasteren die werd bezocht. De andere boeren vroegen dan aan de man van de meelwagen welk merk Bonder voerde. ‘Doe mij dat dan ook maar’, werd er dan gezegd.

Het aantal koeken dat per koe werd gegeven, hing af van de melkproductie.

Dit gebeurde helemaal naar eigen inzicht. Berekeningen, naar de werkelijke voederbehoefte, werden toen nog niet gemaakt.

Het meel werd gemalen in de korenmaalderij van de zuivelfabriek. Ook de koeken kwamen hier vandaan.

Twee keer in de week kwam de meelwagen van de fabriek langs om de zakken met graan (pongen) op te halen c.q. af te leveren, samen met de andere bestelde voeders. Om de zakken herkenbaar te maken, werd het leveranciersnummer met krijt of verf op de zakken aangebracht.

Albert Okken